

Verslag van het Verantwoordingsorgaan over het jaar 2020

1. Inleiding

Conform artikel 14 van de statuten van het Pensioenfonds voor de Architectenbureaus is sinds 1 juli 2014 het Verantwoordingsorgaan ingesteld in de plaats van de deelnemersraad. Het Verantwoordingsorgaan heeft daarbij extra taken en bevoegdheden gekregen.

Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het gevoerde beleid en over de beleidskeuzes voor de toekomst. Dit doet het verantwoordingsorgaan onder andere aan de hand van het jaarverslag, de vastgelegde beleidskeuzes en de bevindingen van de raad van toezicht. Het Verantwoordingsorgaan stelt vast in hoeverre het bestuur bij de besluitvorming op evenwichtige wijze rekening heeft gehouden met de belangen van alle belanghebbenden bij het fonds.

Het Verantwoordingsorgaan bestond in 2020 uit de dames E. Borgert en D. Borghuis en de heren B. Van den Bos, G.J. Groeneveld, T. Termond en S. Vink.

Het Verantwoordingsorgaan heeft zijn werkzaamheden verricht op basis van het reglement verantwoordingsorgaan, waarin de taken en bevoegdheden met wettelijke en aanvullende adviestaken staan vermeld. Bij de invulling van de taken zijn het jaarplan 2020, de informatie ontvangen van het Bestuur (o.a. adviesaanvragen) en de Raad van Toezicht mede uitgangspunt geweest.

Een afvaardiging van het Verantwoordingsorgaan heeft in 2020 een selectieproces gevolgd voor de invulling van een aankomende vacature in de Raad van Toezicht per 1 juli 2021. In december 2020 is dit traject afgerond met een bindende voordracht aan het Bestuur van een kandidaat.

In december 2020 heeft het Verantwoordingsorgaan een zelfevaluatie gehouden onder begeleiding van een extern bureau.

In 2020 heeft het Verantwoordingsorgaan dertien keer vergaderd, waarvan vijf keer in aanwezigheid van een vertegenwoordiger van het Bestuur. Drie keer is met de Raad van Toezicht vergaderd. Eén keer is er door de voorzitters van de organen vergaderd. Er zijn in 2020 vier studiedagen geweest voor het Verantwoordingsorgaan, tezamen met het Bestuur en de Raad van Toezicht. Ook heeft het Verantwoordingsorgaan één keer met de werkgroep Jaarwerk vergaderd. Vanwege de Covid-19 maatregelen hebben de vergaderingen grotendeels digitaal plaatsgevonden.

2. Oordeel

Het Verantwoordingsorgaan heeft een positief oordeel over het handelen van het Bestuur, over het gevoerde beleid en over de beleidskeuzes voor de toekomst. Daarbij is zij van mening dat het Bestuur bij haar besluitvorming op evenwichtige wijze rekening heeft gehouden met de belanghebbenden van het fonds.

In aanvulling op dit oordeel zijn de bevindingen en aanbevelingen meer themagewijs vermeld in het volgende hoofdstuk.

3. Bevindingen en aanbevelingen

3.1 Financieel

Het Verantwoordingsorgaan heeft de jaarrekening op hoofdlijnen beoordeeld en haar oordeel mede gebaseerd op de rapportage van de externe accountant (PWC) en de certificerend actuaris (Milliman), die beiden hebben aangegeven akkoord te zijn met de jaarrekening 2020. Uit de jaarrekening (alle bedragen zijn x €1.000) blijkt dat er een positief resultaat van ruim €601.966 is behaald over 2020. Dit resultaat is voor een belangrijk deel het gevolg van de goede beleggingsresultaten.

De actuele dekkingsgraad is gestegen van 111,4% (eind 2019) naar 112,2% (eind 2020). De beleidsdekkingsgraad is 105,1% per eind 2020. Per eind 2019 was de beleidsdekkingsgraad 109,0%.

De stijging van de actuele dekkingsgraad is met name te danken aan de stijging van de waarde van de beleggingen van € 4.972 (eind 2019) naar € 5.508 miljoen (eind 2020).

De actuele dekkingsgraad van het fonds is eind 2020 hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2%, maar lager dan de vereiste dekkingsgraad van 118,8%. De beleidsdekkingsgraad is eind 2020 gelijk aan 105,1%, en is daarmee eveneens lager dan de vereiste dekkingsgraad. Het fonds heeft daardoor nog steeds een reservetekort.

De vereiste beleidsdekkingsgraad waarboven volledige indexatie mogelijk was in 2020 123,4%. Ultimo 2019 bedroeg deze vereiste beleidsdekkingsgraad 128,8%.

De pensioenuitvoeringskosten per deelnemer zijn gedaald van € 159 (2019) naar €158 (2020). De vermogensbeheerskosten per deelnemer zijn gedaald van € 794 (2019) naar € 773(2020).

3.2 Opvolging aanbevelingen en adviezen 2019

Het Verantwoordingsorgaan constateert dat een groot deel van de door haar gedane aanbevelingen in haar rapport over 2019 door het Bestuur is opgevolgd.

3.3 Adviesaanvragen 2020

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2020 de volgende adviesaanvragen afgewikkeld:

Onderwerp	Periode	Aard advies
1. Wijziging Klachten- en geschillenreglement	apr. 2020	Positief
2. Realisatievoorstel PFAB aanpassing rekenmethode URM	apr. 2020	Positief
3. Toeslagverlening per 1 juli 2020	juni 2020	Positief
4. Samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten 2021	dec. 2020	Positief

3.4 Verantwoording door Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft op 17 maart 2021 mondeling en schriftelijk verantwoording over 2020 afgelegd aan het Verantwoordingsorgaan.

Aan de hand van het Rapport van bevindingen van de Raad van Toezicht over 2020 ten behoeve van het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan, heeft het Verantwoordingsorgaan kennis genomen van de bevindingen en aanbevelingen van de Raad van Toezicht over 2020 met betrekking tot de volgende thema's :

- Algemeen beleid en functioneren Bestuur;
- Governance;
- Financiële opzet: risicokader en premie- en indexatiebeleid
- Beleggingsbeleid en vermogensbeheer;
- Uitbesteding en IT;
- Communicatie en transparantie;
- Risicomanagement;
- Internal audit.

Het Verantwoordingsorgaan herkent zich in de inhoud van het rapport dat heeft geleid tot een positieve oordeelvorming over de functioneren van het bestuur.

3.5 Verantwoording door het bestuur

Op een aantal hoofdthema's wordt het beleid van het Bestuur door het Verantwoordingsorgaan beoordeeld, waarbij door de formulering van een normen- en beoordelingskader aan de hand van de bevindingen tot een oordeel en aanbevelingen wordt gekomen. Hierbij zijn alle notulen van vergaderingen in de loop van het jaar, het rapport van bevindingen van de Raad van Toezicht en het jaarverslag 2020, de informatiebronnen waarop het verantwoordingsorgaan zijn oordeel baseert. Het verantwoordingsorgaan dankt het bestuur voor de transparante communicatie en het vertrouwen.

3.5.1 Governance

Normenkader

De Governance eisen voor het fonds zijn onder andere belegd in de Wet versterking bestuur pensioenfondsen (Wvbp) en in de Code Pensioenfondsen. In deze Code zijn normen geformuleerd voor goed pensioenfondsbestuur, deze maken deel uit van de aanvullende wet- en regelgeving. Het bestuur handelt volgens deze normen volgens het pas-toe-of-leg-uitprincipe Een professionele organisatie om de uitvoering van het beleid te waarborgen. Het gaat om een bestuur dat de organisatie dusdanig inricht en aanstuurt dat de uitvoering conform het beleid wordt gedaan. De organisatie wordt geacht verantwoord te handelen, en dat betekent ook dat de compliance en het risicomanagement in orde moeten zijn, met de checks & balances die daarbij horen. Intern toezicht is onder meer geborgd door de RvT. En uiteraard moet ook hierover verantwoording worden afgelegd aan de deelnemers.

Bevindingen

In verband met de coronacrisis heeft het bestuur een crisisteam aangesteld. Het crisisteam heeft vanaf 11 maart 2020 wekelijks vergaderd. Het crisisteam monitort de continuïteit van het fonds en de uitbestedingspartijen en de ontwikkelingen op de financiële markten. Op 29 juni 2020 is het crisisteam weer door het bestuur ontbonden.

Het fonds hanteert minimaal de richtlijnen zoals deze door het RIVM zijn opgesteld. In 2020 is vanaf maart online vergaderd via Microsoft Teams. Er is minimaal op kantoor gewerkt en er werden nagenoeg geen fysieke bijeenkomsten gehouden. Vanaf eind september werd er weer maximaal thuisgewerkt en vergaderd via MS Teams.

Het fonds is de architectenbureaus die door het coronavirus in de problemen zijn gekomen financieel tijdelijk tegemoet gekomen. De betaaltermijn is voor facturen met 30 dagen verlengd voor 2020.

Wij constateren dat één van de bestuursleden, die ook in de risicocommissie (RC) zitting heeft, gedurende een belangrijk deel van 2020 vanwege persoonlijke omstandigheden niet in de

gelegenheid was de werkzaamheden voor het fonds uit te voeren. Het bestuur heeft maatregelen genomen om de vervanging in de RC te verzorgen.

De heer Parênt is voor een periode van een jaar herbenoemd. Hij heeft afscheid genomen eind 2020. Het nieuwe bestuurslid, de heer R. Meulenbroek, is in zijn plaats per 1 januari 2021 namens de werkgevers. Hij zal de functie van bestuurslid en vicevoorzitter bekleden.

DNB heeft ingestemd met de benoemingen van de heer M. van der Veen tot sleutelfunctiehouder interne audit en de heer P. de Groot tot sleutelfunctiehouder risicomanagement actuariaat en compliance.

Het fonds is een traject van precertificering gestart, zodat er meer afstemming komt tussen de actuariële functie en de certificerend actuaris. Dit om zoveel mogelijk overlappende werkzaamheden tussen beide actuarissen te voorkomen.

De keuze voor de nieuwe waarmerkend actuaris is gevallen op Milliman. Zij hebben de opdracht gekregen voor de actuariële certificering.

In december 2019 heeft het bestuur de heer K. den Blanken als compliance officer benoemd.

Sociale partners en het bestuur hebben een nieuwe bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst (BUO) gesloten.

Ook in 2020 functioneren de vaste adviescommissies, zoals de Beleggingsadviescommissie (BAC), Risicocommissie (RC) en de Communicatie- en Pensioen Commissie (CPC), voor de essentiële terugkerende processen. Betreffende het Jaarverslagproces is er sprake van een werkgroep.

In verband met de maximale termijn van 7 jaar dat een opdrachtpartner van PWC het fonds mag bedienen, heeft de heer Van der Rijst plaatsgemaakt voor de heer Doets eind 2020. Het team van PWC blijft verder intact, hiermee is de continuïteit gewaarborgd.

De samenwerking met en uitvoering door de Uitvoeringsorganisatie APG verloopt naar tevredenheid. Per kwartaal wordt er aan de hand van SLA-rapportages gerapporteerd. Het Dagelijks Bestuur heeft ook elk kwartaal overleg met APG.

De gedragscode bevat voorschriften ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie. Alle leden van het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan en alle medewerkers van het bestuursbureau hebben de verklaring tot naleving van de gedragscode ondertekend. Dit zijn de verbonden personen. Jaarlijks monitort de compliance officer de daadwerkelijke naleving van de gedragscode en stelt een rapportage over de naleving op.

De vacatieregeling betreffende de beloningen van het bestuur, RvT en VO is in 2020 niet gewijzigd.

Het dagelijks bestuur bestond in 2020 uit 2 personen, voorzitter de heer De Vaan en vicevoorzitter de heer Parênt. De heer Meulenbroek heeft vanaf september in het kader van het inwerktraject als toehoorder eveneens deelgenomen aan dit wekelijkse overleg.

Raad van Toezicht

Geen wijzigingen in de samenstelling van dit orgaan.

Het VO heeft verantwoording van de RvT over 2020 afgenomen. De samenwerking was ook dit jaar naar volle tevredenheid.

Verantwoordingsorgaan

Geen wijzigingen in de leden van dit orgaan.

In het bestuur zijn vacatures ingevuld op een manier die past bij het diversiteitsbeleid.

Het VO heeft zowel voor 2020 als voor 2021 het jaarplan opgesteld.

Oordeel

Het verantwoordingsorgaan constateert dat het bestuur de taken, verantwoordelijkheden en afwegingen steeds helderder in beeld brengt. De communicatie tussen de verschillende organen is respectvol en hulpvaardig.

Aanbevelingen

De impact van de COVID-19 pandemie op het fonds nauwlettend in de gaten houden en tijdig ruim aandacht schenken aan het nieuwe pensioenakkoord.

Bij adviesaanvragen aan het VO duidelijk de evenwichtige belangenafweging in kaart brengen, dit mede om een integere bedrijfsvoering te garanderen.

3.5.2 Uitbesteding

Normenkader

Het bestuur is en blijft eindverantwoordelijk voor het beleid en de werkzaamheden die uitbesteed worden. Het uitbesteden van werkzaamheden dient meetbaar te zijn en te geschieden tegen aanvaardbare kosten en goede kwaliteit. Het bestuur ziet toe op een foutloze uitvoering en blijft te allen tijde 'in control'.

Bevindingen

CPC-commissie

In deze commissie worden de onderwerpen pensioen, uitbesteding en communicatie besproken en worden de adviezen hierover samengesteld die worden voorgelegd aan het bestuur.

Contractpartijen

Het fonds werkte in 2020 samen met externe partijen voor de uitvoering van het pensioenbeheer, het vermogensbeheer, het bestuursbureau, het fiduciair management en de custodian.

Daarnaast zijn er werkzaamheden uitgevoerd door externe adviseurs op het gebied van actuariaat, communicatie, accountancy, compliance en cyber-security.

Adviseurs

De evaluaties met uitvoerders en adviseurs zijn binnen het bestuur besproken en ter kennisgeving aangenomen (Triple A, Syntrus Achmea Real Estate & Finance, Emma Handson, APG, Sprekels & Verschuren, Ortec-Finance, BMO, CACEIS, Finance Ideas en PGGM. Het crisisteam (i.v.m. Covid-19 pandemie) heeft de continuïteit van het fonds en de ontwikkelingen op de financiële markten gemonitord. Hierover werd gerapporteerd aan het bestuur, de RvT en het VO. Er waren geen continuïteitsissues.

Begroting

De kosten in relatie tot de uitnutting van de begroting worden door het bestuur gevolgd.

Oordeel

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur 'in control' is en de externe partijen inclusief de daarbij horende kwaliteit en kosten monitort.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan beveelt aan dat het bestuur blijft toezien op de kwaliteit en kosten van de uitbestedingspartijen.

7.5.3 Premiebeleid

Normenkader

Bij de vaststelling van de premie moet het fonds de belangen van alle deelnemers evenwichtig afwegen en moet er rekening worden gehouden met de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten. De premie wordt vastgesteld binnen de door cao-partijen aangegeven bandbreedte.

Bevindingen

Voor 2020 (evenals voor de jaren 2015 t/m 2019) was de gedempte kostendeekkende premie vastgesteld op 23% van de pensioengrondslag. Volgens het positieve advies van het verantwoordingsorgaan in 2019 was hierbij voldoende rekening gehouden met de verschillende kostencomponenten en was er sprake van een evenwichtige belangenafweging.

Voor de bepaling van de gedempte kostendeekkende premie in 2020 hanteerde het pensioenfonds in 2019 de volgende uitgangspunten:

1. Een verwacht reëel rendement van 3,2%;
2. De vaststelling van een toets-premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 30 september 2015;
3. Vaststelling van de premie die minimaal gelijk is aan het maximum berekende premieniveau o.b.v. de uitgangspunten genoemd onder punt 1 en 2;
4. Het bestuur kan de premie hoger vaststellen dan dit maximum indien en voor zover dit past binnen de BUO met cao-partijen afgesproken bandbreedte van 18% tot 26% van de pensioengrondslag;

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten is de rendement gedempte kostendeekkende premie voor 2020 bepaald op 23% van de pensioengrondslag.

Voor 2020 is de gedempte premie berekend op 17,7% en de toets-premie op 19,2%.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten zou de premie dus op minimaal 19,2% moeten worden vastgesteld.

In het kader van een evenwichtige belangenafweging is de premiedekkingsgraad van belang. De premiedekkingsgraad drukt uit in welke mate de nieuwe pensioenopbouw wordt gedekt door de premie. Bij een premie van 19,2% was de premiedekkingsgraad 46%. Pas bij een premie van 40,3% of hoger zou de premie bijdragen aan de opbouw van het vermogen en de dekkingsgraad. Handhaving van de premie van 23% heeft geleid tot een premiedekkingsgraad begin 2020 van 55%. Het bestuur heeft aangegeven dat zij in overleg wil treden met de sociale partners indien de premiedekkingsgraad onder de 80% zou komen.

Sociale partners hebben aangegeven dat zij een stabiele premie willen houden.

Vanwege de lage premiedekkingsgraad wordt een deel van de pensioenopbouw gefinancierd uit het vermogen van het pensioenfonds. Deze ruimte in het vrije vermogen is daadwerkelijk aanwezig.

In 2020 hebben sociale partners besloten om de premie ook voor 2021 op 23% (55% werkgever, 45% werknemer) vast te stellen. Vanwege de lage premiedekkingsgraad wordt het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen verlaagd van 1,738% naar 1,39% voor 2021. De jaarlijkse opbouw en de toekomstige risicodekking voor het nabestaanden- en wezenpensioen blijven gelijk.

Oordeel

Het verantwoordingsorgaan concludeert dat bij de premievaststelling in 2019 voor 2020 voldoende rekening is gehouden met de gehanteerde kostencomponenten en met een evenwichtige belangenafweging.

3.5.4 Vermogensbeheer

Normenkader

Het vermogensbeheer moet in lijn zijn met de risico- en rendementsdoelstellingen van het fonds. Op basis van de resultaten van ALM-studie 2020, de economische verwachtingen en de mate waarin het bestuur bereid en in staat is risico's te lopen, wordt elk najaar een beleggingsplan opgesteld, waarin het beleggingsbeleid voor het komende jaar wordt vastgesteld

Bevindingen

Het beleggingsbeleid is vastgelegd in 3 documenten, te weten het Strategisch beleggingsbeleid (herijking iedere 3 jaar), het Beleggingsjaarplan en de Beleggingsrichtlijnen.

Ook in 2020 zijn het beleggingsbeleid en de beleggingsportefeuille getoetst aan de investment beliefs. Dit heeft geleid tot de conclusie dat het gevoerde beleid in lijn is met de investment beliefs. Deze investment beliefs vormen de wezenlijke uitgangspunten en toetsstenen voor het beleggingsbeleid. De investment beliefs zijn vastgelegd in een separaat document "Vastlegging investment beliefs" waarbij per belief, naast een toelichting, ook de impact op de implementatie is weergegeven.

Het strategische beleggingsbeleid is gebaseerd op basis van een uitgebreide ALM- studie, die in de eerste helft van 2020 is verricht. Van de COVID-19 pandemie was reeds sprake en de invloed hiervan is meegenomen in de ALM-studie.

Ook in 2020 zijn de verschillende beleggingscategorieën geëvalueerd.

De verdeling betreffende de match- en returnportefeuille was voor 2020 45%-55%.

Het strategisch renteafdeckingspercentage was 55,8% op basis van de marktrente. Het beleid ten aanzien van de renteafdekking en valutabeleid is niet gewijzigd en wordt jaarlijks geëvalueerd.

De vastrentende waarden en renteswaps binnen de matchingportefeuille zorgen ervoor dat een deel van de ontwikkeling van de pensioenverplichtingen als gevolg van de fluctuaties van de marktrente, wordt gecompenseerd door eenzelfde waardeontwikkeling binnen de beleggingsportefeuille. De zakelijke waarden zijn opgenomen om het rendement te verhogen.

Om het liquiditeitsrisico te beheersen houdt het fonds een strategische allocatie naar liquide middelen aan.

In 2020 zijn de vermogensbeheerkosten niet gestegen. Het fonds heeft in de investment beliefs de visie op kosten als volgt beschreven: *"Kostenbewustzijn is essentieel bij het inrichten van een beleggingsportefeuille. Verwachte opbrengsten zijn onzeker, maar kosten merendeels niet"*. Bij alle beleggingskeuzes maakt het kostenaspect onderdeel uit van de besluitvorming.

Ondanks de COVID-19 pandemie is het beleid op hoofdlijnen niet significant gewijzigd en werd er geen reden gezien om de beleggingsportefeuille te wijzigen.

In 2020 is de beslissing genomen om een meer ambitieuzer MVB-beleid te gaan volgen, waarin concretere doelen gesteld worden en meer aandacht wordt geschonken aan implementatie en rapportage.

Het huidige investment belief ten aanzien van MVB is: *“Verantwoord beleggen draagt bij aan verantwoorde, stabiele en goede beleggingsresultaten en geeft tevens uitdrukking aan de maatschappelijke betrokkenheid van het pensioenfonds”*. Het pensioenfonds wordt bij het MVB-beleid geadviseerd door de fiduciair manager. BMO stuurt PGGM, Saref en Bouwinvest aan betreffende het MVB-beleid.

Het fonds zakte in 2020 van plek 22 naar 29 op de VBDO-index. Deze daling wordt grotendeels toegeschreven aan onvoldoende communicatie over de activiteiten die worden ondernomen met betrekking tot het MVB-beleid. De index is een indicatie hoe duurzaam er door de 50 grootste pensioenfondsen wordt belegd. Gezien de hoge prioriteit van verantwoord beleggen is het belangrijk dat de evaluatie leidt tot verbeteringen die voor alle stakeholders zichtbaar zijn.

Doordat het fonds in een situatie van herstel verkeert, zijn er zeer beperkte mogelijkheden voor wijzigingen van het rente- en risicobeleid. De beleggingsresultaten zijn gehaald conform de beleggingsopdracht en de gekozen basismix, welke is gebaseerd op de uitkomsten van de ALM-studie.

Het totale beleggingsrendement over 2020 bedroeg 12,16%, de samengestelde benchmark liet een rendement van 11,84% zien. De beleggingsportefeuille moet minimaal voor 67% uit liquide beleggingen bestaan. Per eind 2020 was dit 79,5%, waardoor het Pensioenfonds forse liquiditeitsschokken kan opvangen.

Een overzicht van behaalde rendementen in 2020:

Returnportefeuille 8,68% en de benchmark 8,38%

Matchportefeuille 15,02% en de benchmark 14,88%

In het 4e kwartaal is het Strategisch Beleggingsbeleid voor de komende 3 jaar vastgesteld. Het beleggingsplan vormt een jaarlijkse vertaling hiervan voor de korte termijn.

Het vermogen van het fonds bedroeg per ultimo december 2020 € 5,50 miljard (2019: € 4,97 miljard). De totale vermogensbeheerkosten bedroegen per deelnemer of pensioengerechtigde 0,35% (2019: 0,39 %) van het gemiddeld belegd vermogen.

Oordeel

Het beleggingsproces is uitgevoerd in lijn met het beleggingsbeleid en beleggingsbeginselen, zoals vastgesteld in het Beleggingsplan en Beleggingsrichtlijnen van het fonds.

Aanbeveling

Tijdig aandacht voor de eventuele gevolgen van het nieuwe pensioenakkoord op vermogensbeheer en verbetering van het MVB-beleid.

Gezien de hoge prioriteit van verantwoord beleggen is het belangrijk dat de evaluatie van de VBDO-index leidt tot verbeteringen die voor alle stakeholders zichtbaar zijn.

3.5.5 Toeslagen

Normenkader

Het pensioenfonds streeft er naar om de opgebouwde rechten en uitkeringen van de actieve deelnemers, de gewezen deelnemers en gepensioneerden, waardevast te houden door een jaarlijkse voorwaardelijke indexatie op basis van de prijsontwikkeling (CPI met peildatum 1 april van het betreffende jaar).

Bij een beleidsdekkingsgraad tussen 110% en de dekkingsgraad, waarboven volledig toeslag mogelijk is, wordt de toekenning bepaald op basis van het principe van toekomstbestendig indexeren (TBI). Het invaliditeitspensioen wordt jaarlijks onvoorwaardelijk met 2,0% geïndexeerd (verzekerde regeling).

Bevindingen voor 1 juli 2020

De maatstaf voor de indexatie van actieve deelnemers, slapers en pensioengerechtigden is sinds 2018 gebaseerd op de prijsontwikkeling, met als peildatum voor de beleidsdekkingsgraad 1 januari en voor de prijsstijging 1 april van enig jaar. De effectuering vindt plaats op 1 juli van het betreffende jaar. De prijsontwikkeling bedroeg 1,4% in de periode 1 juli 2019 en 1 juli 2020

Indexatie per 1 juli 2020

De beleidsdekkingsgraad van het fonds bedroeg 109,0% per 31 december 2019.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% is er op basis van de beleidsstaffel én vanuit wettelijk perspectief geen ruimte om een voorwaardelijke toeslag toe te kennen. De mogelijk toe te kennen toeslag per 1 juli 2020 bedraagt derhalve 0%.

Kortingen, niet gerealiseerde indexaties en inhaalindexaties per 1 juli 2020

In 2020 is de beleidsdekkingsraad van het Pensioenfonds voor Architectenbureaus niet onder de 100% gedaald, en daarmee uit de gevarezone van kortingen gebleven.

De niet-gerealiseerde indexatie sinds januari 2003 bedraagt per 1 juli 2020 voor de actieve deelnemers 19,17% en voor de pensioengerechtigden 20,70%, exclusief de 2,8% korting in 2013. Inhaalindexaties zijn nog niet aan de orde. Pas bij een beleidsdekkingsgraad boven 123,4% (bij 5,20% rendement) is als eerste het herstellen van de korting van 2,8% uit 2013 aan de orde en mogelijk daarna inhaalindexatie. Bij een rendement van 5,6% ligt deze TBI-grens bij 122,2%.

Bevindingen na 1 juli 2020

Het bestuur heeft 17 december 2020, in een voorgenoemd besluit, besloten de peildatum en datum van effectuering indexaties te wijzigen van 1 juli naar 1 januari in enig jaar.

Het VO heeft in verleden al aanbevolen de toeslagverlening, peildatum van de prijsindex en beleidsdekkingsdekkingsgraad, en de vaststelling van premie en franchise op één moment samen te laten vallen bij de jaarwisseling. Minder tussentijdse wijzigingen, overzichtelijkheid, conformering aan andere pensioenfondsen en aansluiting bij de default van APG waren de redenen. Het VO heeft met terugwerkende kracht in januari 2021 positief geadviseerd over het (voorgenomen) besluit.

De toets-datum voor de prijsindex en de beleidsdekkingsraad voor indexatie op 1 januari 2021 is 30 september 2020. Mochten in de periode tussen september en december zich grote verschillen voordoen, kan alsnog correctie plaatsvinden of een verrekening in volgende periode worden afgesproken.

De indexatie per 1 januari 2021

De maatstaf voor de indexatie van actieve deelnemers, slapers en pensioengerechtigden is gebaseerd op de prijsontwikkeling, met als peildatum voor de beleidsdekkingsgraad en de prijsstijging 1 januari van enig jaar. De effectuering vindt plaats op 1 januari van het betreffende jaar.

De prijsontwikkeling bedroeg 0,96% in de periode 1 juli 2020 en 1 januari 2021.

De beleidsdekkingsgraad per 1 januari 2021 bedroeg 105,1%.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% is er op basis van de beleidsstaffel én vanuit wettelijk perspectief geen ruimte om een voorwaardelijke toeslag toe te kennen. De mogelijk toe te kennen toeslag per 1 januari 2021 bedraagt derhalve 0%.

Kortingen, niet gerealiseerde indexaties en inhaalindexaties per 1 januari 2021

De niet-gerealiseerde indexatie sinds januari 2003 bedraagt per 1 januari 2021 voor de actieve deelnemers 20,31% en voor de pensioengerechtigden 21,85%, exclusief de 2,8% korting in 2013.

Oordeel over 2020

Het VO oordeelt positief over de aanpassing van de datum voor vaststelling van de prijsindex, de beleidsdekkingsgraad en effectuering op 1 januari. Bovendien valt dit samen met de vaststelling van de premie en de franchise.

Eén wijzigingsdatum voor de variabele elementen van de opbouw van het pensioen en de uitkeringen maakt het voor deelnemers inzichtelijk en begrijpelijk.

Aanbevelingen

- Het VO beveelt aan in de verdere ontwikkeling en implementatie van het Pensioenakkoord rekening te houden met de omvang van de niet-gerealiseerde indexaties van 20-21% en de korting van 2,8% in 2013. Het VO is zich er van bewust dat de toeslagen voorwaardelijk zijn, maar dat er ook sprake van is legitieme gewekte verwachtingen.
- Het VO beveelt aan de duration van de geledingen te vermelden in het jaarverslag en mee te wegen bij de bepaling van kortingen en compensaties.

3.5.6. Integraal risicomanagement

Normenkader

Risicomanagement is voor het pensioenfonds essentieel voor het realiseren van de doelstellingen van het fonds, voor een beheerste bedrijfsvoering en om te voldoen aan wet- en regelgeving.

Voor de risico identificatie wordt gebruik gemaakt van een dynamisch risicomanagement-raamwerk, afgeleid van de Focus-indeling van DNB.

Risico governance

De risico governance is ingericht volgens de “three lines of defence”.

De Risico Commissie (RC) vervult de tweedelijnsfunctie en toetst vanuit die rol de eerste lijn bestaande uit Bestuur, CPC, BAC en bestuurs-bureau.

Als derde lijn fungeert de interne auditfunctie, als toetsing achteraf.

De RC wordt voor zowel de financiële- alsmede niet financiële risico's extern geadviseerd.

Bevindingen

Voor het jaar 2020 is een Jaarplan Integraal Risicomanagement opgesteld.

In het jaarplan wordt teruggeblikt op het afgelopen jaar en wordt de ambitie en doelstellingen voor het nieuwe jaar vastgelegd met de daarbij behorende activiteiten.

Onder andere de volgende onderwerpen kwamen het afgelopen jaar op de agenda van de vergaderingen van de RC:

- Update IRM-beleid (o.a. aanpak en opzet van de operationele risicorapportage)
- Opinie voorgenomen besluiten BAC en CPC

(o.a. premiebeleid, premievrije deelneming wegens arbeidsongeschiktheid, prudent person beoordeling, Saref en Bouwinvest, aanpak ESG-beleid, investmentcase infrastructuur, investmentcase credits)

- Concept jaarplan compliance 2020
- Voortgang strategie (toekomstdiscussie) en ERB (risicomatrix en scenarioanalyses)
- Auditplan 2020
- Ontwikkeling risicodashboard en verbeteringen/aanpassingen

(o.a. scheiding tussen operationele en strategische risico's, alsmede scheiding tussen bestuur en commissies)

Het risicodashboard geeft op integrale wijze managementinformatie aan het bestuur over de geïdentificeerde (potentiële) risico's, zodat tijdig beheersmaatregelen genomen kunnen worden.

Er wordt nu 4 x per jaar een strategisch risicoboard opgesteld. (ieder kwartaal)

- Covid-19 problematiek (o.a. ERB, consequenties van digitaal vergaderen)
- Rapportage actuariële functie (Certificerend actuaris/Actuariële Functie)
- Risicomanagement eerste lijn versus tweede lijn
- SIRA 2020
- Opinies tweede lijn

Continuïteit bezetting RC

Gedurende een deel van het jaar is wegens persoonlijke omstandigheden tijdelijk een lid van de RC vervangen door een ander lid van het bestuur.

Oordeel

De rolverdeling en samenwerking tussen RC en de overige commissies wordt steeds concreter, inzichtelijker en belangrijker.

Geconstateerd wordt dat de externe specialisten een belangrijke rol vervullen in de RC.

Er wordt duidelijk proactief beleid gevoerd.

De RC monitort structureel de voortgang op de thema's uit het jaarplan.

Aanbevelingen

In de interne stukken van de RC worden een aantal verbeterpunten genoemd, die het VO mede onderschrijft, te weten:

- . De RC kan nog slagvaardiger opereren als de commissie anticipeert op de nog te nemen besluiten.
- . Complexe materie kan effectiever in stappen worden voorgelegd aan het bestuur in volgorde: beeldvorming, oordeelvorming, besluitvorming.(BOB-model)
- . Het effectief afwikkelen van acties en het managen van de voortgang op de acties kan worden verbeterd i.v.m. oordeelvorming.

Het is belangrijk om de continuïteit en kwaliteit/kennisniveau van de bezetting in de RC te waarborgen en het VO blijft hiervoor aandacht vragen.

3.5.7 Communicatie

Normenkader

Het pensioenfonds informeert haar deelnemers begrijpelijk, duidelijk en tijdig, waarbij de informatie juist, volledig, eerlijk en klantvriendelijk is.

Informatie is een eenzijdige vorm van communicatie. Communicatie is wederzijds zenden en ontvangen. Communicatie is contact.

Bevindingen

Start- en beëindigingsbrieven

De tijdige verzending van de start- en beëindigingsbrieven is al jaren een chronisch probleem. Oorzaak is meestal of vaak de niet tijdige aanmelding cq afmelding door werkgevers. Voor de startbrieven (wettelijke norm: 3 maanden in dienst) betekent dit extra administratief werk, voor het uitblijven van de beëindigingsbrieven (wettelijke norm: na 4 maanden uit dienst) kan dit met name voor de deelnemers vervelende consequenties hebben. Een echte oplossing is niet voorhanden.

Bestuursbrieven, nieuwsbrieven, betaalspecificaties, jaaropgaven en UPO's

Er zijn 2 bestuursbrieven naar de deelnemers verzonden. In juli, over de indexatie en in december met een terugblik op 2020 over indexatie en het rendement en een vooruitblik op 2021 over de gelijkblijvende premie en de verlaging van het opbouwpercentage.

Er zijn in 2020 geen nieuwsbrieven verstuurd naar de deelnemers.

De nieuwsbrief wordt niet of nauwelijks gebruikt als middel voor informatie of communicatie. Er is geen relatie met de website. De brieven worden niet inzichtelijk gemaakt op de website en/of in MijnArchitectenPensioen. Er is geen regelmaat (bijv 1x per kwartaal) in verschijning. Het onderscheid tussen een nieuwsbrief en bestuursbrief is onduidelijk.

Betaalspecificaties en jaaropgaven naar gepensioneerde deelnemers zijn tijdig per post of digitaal verstuurd.

In 2020 zijn 89% van UPO's voor de deelnemers digitaal geplaatst in MijnArchitectenPensioen en 11% is per post verstuurd.

Servicedesk

Geen bevindingen.

Website

De *website* is goed en evenwichtig samengesteld, geeft voldoende informatie en het taalgebruik is goed. De inhoud is actueel en wordt goed bijgehouden. De site biedt een goede bron voor degene die digitaal op zoek gaat naar een antwoord op zijn pensioenvragen.

Digitale communicatie

Iedere deelnemer (actieve en gewezen deelnemers, arbeidsongeschikten, pensioengerechtigden en nabestaanden) kan gebruikmaken van MijnOmgeving; MijnArchitectenPensioen.

De opt-out actie in 2018 heeft erin geresulteerd dat:

- 20,9% van de deelnemers heeft gekozen voor Post per brief, niet voor Post Digitaal
- 79,1% van de deelnemers bewust heeft gekozen of onbewust ingestemd, volgens het principe *wie-zwijgt- stemt-toe*, met Post Digitaal
 - aan Post Digitaal nemen deel:
 - 96% van actieve deelnemers met in de verhouding 54-46 wel of geen emailadres
 - 83% van gewezen deelnemers met in de verhouding 30-70 wel of geen emailadres
 - 78% van arbeidsongeschikten in de verhouding 75-25 wel of geen emailadres
 - 63% van pensioengerechtigden in de verhouding 94-6 wel of geen emailadres
 - 54% van nabestaanden in de verhouding 83-17 wel of geen emailadres
 - bij Post digitaal is
 - van 49% van de deelnemers het e-mailadres bekend
 - van 51% van de deelnemers is het e-mailadres niet bekend

Voor de informatie verstrekking betekent het dat:

- 20% van de deelnemers de informatie per brief ontvangen
- 40% van de deelnemers, die tot de groep Post Digitaal gerekend worden en waarvan het e-mail adres bekend is, een e-mailalert ontvangen om de informatie in MijnArchitectenPensioen op te halen
- 40% van de deelnemers, die tot de groep Post Digitaal gerekend worden, maar waarvan geen e-mail adres bekend is, een alert-brief per post ontvangen om de informatie in MijnArchitectenPensioen op te halen en de aansporing om het e-mailadres aan te leveren.

Slecht 20% van de deelnemers die tot groep Post Digitaal gerekend worden, met of zonder e-mailadres, neemt ook daadwerkelijk de moeite om MijnArchitectenPensioen te raadplegen.

De informatieverstrekking heeft een bereik/ontvangst van 40% onder alle deelnemers (20% die er per post en 20% die er via MijnArchitectenPensioen kennis van nemen).

Contactmomenten met deelnemers

Door Covid-19 zijn lokale bijeenkomsten met deelnemers niet mogelijk geweest.

Bestuursleden hebben in kader van *Warm Welkom*, met nieuwe deelnemers telefonisch contact opgenomen en hen verwelkomt. Meerdere deelnemers hebben hier positief op gereageerd en aangegeven directer bij het fonds betrokken te willen zijn. Het kan mogelijk de basis vormen voor een, en ook door VO gewenste, klankbord- of contactgroep voor het pensioenfonds.

Oordeel

De aanbevelingen van het VO in het oordeel 2019 zijn met het bestuur gedeeld en positief ontvangen, doch hebben nog geen concrete vorm gekregen en tot actie geleid in 2020.

Het VO is positief over dit initiatief om als bestuur rechtstreeks telefonisch contact te zoeken met deelnemers.

Het MijnArchitectenPensioen is een digitaal administratief archief dat voor iedere deelnemer beschikbaar is. Het is geen middel om met deelnemers te communiceren: van de helft van de deelnemers ontbreekt het e-mailadres, door de *opt-out methode* zijn deelnemers onbewust Post Digitaal zijn verklaard en slechts 20% neemt daadwerkelijk de moeite om de berichten te bekijken.

Zonder emailadressen is geen digitale communicatie mogelijk.

Terugkijkend op 3 jaar communicatie, na de overgang van Syntrus Achmea naar APG als uitvoeringsorganisatie, en waarbij APG in 2019 ook is ingeschakeld voor de communicatie, heeft dit vooral bestaan uit het verkennen, onderzoeken en voorstellen.

Aanbevelingen

- Voorkom dat alleen **over de deelnemers** wordt gesproken en niet **met de deelnemers!** De deelnemers zijn het draagvlak van het pensioenfonds en staan centraal
- Het VO beveelt het fonds aan het contact met deelnemers te blijven zoeken
- Biedt de nieuwe pensioengerechtigden ook een *Warm Welkom*
- Bezin op de doelgroep, toon, vorm en beeldvorming
- Het pensioenfonds is niet de boodschapper voor het slechte nieuws
- Het pensioen is een arbeidsvoorwaarde, het pensioenfonds voert in opdracht van SFA deze taak uit, de keuzes worden aan CAO-tafel gemaakt door werkgevers en werknemers (20% van de deelnemers)

- Stem zo nodig de communicatie en informatie verstrekking af met SFA, ook in relatie met de Wet Toekomst Pensioenen
- In toekomst zal communicatie en informatie, mede door de Wet Toekomst Pensioenen, persoonlijker en op maat moeten worden
- Verkiezingen, raadplegingen en regio-bijeenkomsten bieden een mogelijkheid om de band met deelnemers aan te halen, het aantal e-mailadressen te vergroten en de communicatie met deelnemers te intensiveren

3.5.8 Toekomst

Normenkader

De visie op (middel)lange termijn van het pensioenfondsbestuur is duidelijk en realistisch, met daarbij ook een reële visie op de ontwikkelingen in de architectenbranche. Middels transparant en doortastend handelen van het bestuur kan ook in de toekomst een betaalbare en stabiele regeling in stand worden gehouden.

Bevindingen

In 2020 telde het Pensioenfonds voor de Architectenbureaus ca. 5% minder aangesloten bureaus dan in 2019. Het aantal actieve deelnemers is echter wel toegenomen met ca. 2%. Het fonds heeft ca. 19,4% actieve deelnemers, ca. 52,6% slapers en ca. 28% gepensioneerden. Het is een middelgroot bedrijfstakpensioenfonds met een belegd vermogen van ruim 5,5 miljard euro. Afgelopen jaar is door het bestuur onderzoek gedaan naar het mandateren door verschillende commissies (CPC, BAC en RC) om zo aansluitend aan de reguliere bestuursvergaderingen meer tijd te kunnen reserveren voor strategische onderwerpen. Er zijn 7 strategische sessies gehouden, waarin de volgende onderwerpen zijn besproken:

- rol van het bestuur in de toekomst
- pensioenregeling 2021
- actuariële samenwerking
- verkenning impact pensioenakkoord
- tussentijdse evaluatie mandateren + aanpak project nieuw pensioenakkoord
- diverse beleggingsonderwerpen
- indexatieachterstand in relatie tot transitie naar het nieuwe pensioencontract

Het jaar 2020 heeft naast de COVID-19 pandemie veel in het teken gestaan van de ontwikkelingen rondom het nieuwe pensioenakkoord. Er zijn afgelopen jaar sessies en studiedagen met sociale partners, adviseurs, pensioenuitvoerder, bestuur, RvT en VO ingepland rondom dit onderwerp.

Het bestuur ziet de uitwerking van het nieuwe pensioenakkoord in 2 verschillende fasen voor zich:

1. Oriëntatie

voorbereidings-, proces-invullings-, taakafbakenings- en tijdpadplanningsfase en initiële uitvraag wensen sociale partners

2. Besluitvorming en implementatie

inhoudelijke opties- en keuzebepalingsfase

Gezien de goede ervaringen, de bereidheid om 'out of the box' te denken en de grote betrokkenheid heeft het bestuur APG als adviseur aangetrokken voor fase 1. Het bestuur ziet zichzelf als trekker van het traject, maar wel in een neutrale samenwerkende rol met sociale partners.

In het bestuur is besproken dat de pensioenwereld in beweging is en dat het formuleren van een visie op mogelijke samenwerking met andere pensioenfondsen een aandachtspunt is.

Oordeel

Het VO heeft geconstateerd dat het bestuur voldoende tijd en aandacht reserveert om strategische onderwerpen, waaronder de nabije toekomst, met elkaar te bespreken. Het bestuur stelt zich actief op in de vormgeving en uitwerking van de hoofdlijnen van het nieuwe pensioenakkoord.

Aanbevelingen

Het VO adviseert om in 2021, naast de ontwikkelingen rondom het nieuwe pensioenakkoord, ook de focus te houden op de toekomst van het eigen pensioenfonds. Wellicht zijn de ontwikkelingen rondom het nieuwe pensioenakkoord aanleiding en een goed moment om mogelijkheden tot samenwerking met andere pensioenfondsen verder te verkennen.

3.6 Afsluiting

Het verantwoordingsorgaan waardeert de inzet van het bestuur en de raad van toezicht. De onderlinge samenwerking tussen bestuur, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan vindt plaats met een open en constructieve houding. Het verantwoordingsorgaan ziet de samenwerking voor het komende jaar met vertrouwen tegemoet.

27 mei 2021

E. Borgert
D. Borghuis
B. van den Bos
G.J. Groeneveld (voorzitter)
T. Termond (vicevoorzitter)
S. Vink